

Samenvatting inspraakreacties

Startnotitie Tweede Kerncentrale Borssele

Inleiding

Dit stuk geeft een overzicht van de belangrijkste punten van de inspraak weer die bij het Inspraakpunt Tweede kerncentrale Borssele zijn binnengekomen.

Alle inspraakreacties zijn naar de Commissie voor de m.e.r. gezonden. Deze reacties zijn door deze Commissie meegenomen in het opgestelde advies voor de inhoud van de MER-richtlijnen aan het bevoegd gezag (i.c. Rijksoverheid). Dit advies is op 3 december 2009 binnengekomen bij het bevoegd gezag en is voor iedereen te lezen op de website van de Commissie voor de m.e.r. Het advies is ook op de VROM website geplaatst.

Ook het bevoegd gezag zal alle inspraakreacties betrekken bij het uiteindelijk vaststellen van de definitieve MER-richtlijnen.

Procedure zienswijzenperiode

Nutsbedrijf Delta Energy B.V. heeft het voornemen om te Borssele een tweede kerncentrale te bouwen en exploiteren. Gedurende de periode van 22 juli tot en met 16 oktober 2009 heeft de Startnotitie voor het milieueffectrapport "Tweede kerncentrale Borssele" ter inzage gelegen. Iedereen heeft in deze periode de gelegenheid gehad zijn of haar zienswijze met betrekking tot de inhoud van de MER richtlijnen schriftelijk en/of mondeling kenbaar te maken aan het Bevoegd Gezag. In het kader daarvan zijn er gecombineerde hoorzittingen/informatieavonden in Heinkenszand (24 september 2009) en Middelburg (26 september 2009) georganiseerd.

Naast circa 200 inspraakreacties uit Nederland, hebben ook vanuit het buitenland veel inspraakreacties het ministerie van VROM bereikt. Deze zijn vooral afkomstig van onze buurlanden Duitsland (1300) en België (25). Een groot deel van de inspraakreacties bestaan uit vooropgestelde petities waaronder mensen hun naam en handtekening hebben geplaatst.

Algemene opinie insprekers

Algemeen kan worden gesteld dat veel insprekers tegen een nieuwe kerncentrale in Nederland zijn. Zij vinden dat Nederland moet investeren in "echte" duurzame, schone energievormen. Hierbij gaat de voorkeur vooral uit naar offshore windenergie, zonne-energie, getijde energie en in mindere mate naar kolencentrales met CO₂-afvang en opslag. Deze alternatieve vormen van elektriciteitsproductie moeten volgens velen dan ook worden onderzocht in het milieueffectrapport.

Deze insprekers hebben twijfels over de nut en noodzaak van een nieuwe kerncentrale met het beoogde grote vermogen van (maximaal) 2500 Megawatt in Nederland. Verwacht wordt dat er sprake zal zijn van een

overcapaciteit wat leidt tot verdringing van kleinschalige, schone, duurzame energievormen in ons land.

Sommige insprekers zijn van mening dat kernenergie een geschikte en realistische optie is. Een kerncentrale veroorzaakt weinig negatieve milieueffecten, waaronder een zeer lage broeikasgasproductie. Ook wordt gesteld dat duurzame elektriciteitsopwekkingvormen als zonne-energie en windenergie nog geen serieuze opties zijn gelet op het lage energetisch rendement, de hoge kosten en de niet permanente beschikbaarheid ervan. Daarom kan kernenergie een rol spelen in de zogenaamde transitie naar het gebruik van meer duurzame vormen van energieopwekking.

Een aantal onderwerpen komt in veel inspraakreacties terug als een noodzakelijk onderdeel van de richtlijnen voor het MER. Deze kernpunten worden nu besproken.

Radioactief afval

Veel reacties richten zich op de problematiek rondom radioactief afval. Delta dient inzichtelijk te maken op welke manier veilige opslag van radioactief afval over de gehele levensduur van het afval gerealiseerd gaat worden. Veel insprekers zijn van mening dat in het milieueffectrapport moet worden aangegeven wat er gaat gebeuren met het (hoog)radioactieve afval nadat het 100 jaar is opslagen bij de COVRA. Velen zien ondergrondse opslag niet als een duurzame, permanente en betrouwbare methode. Bovendien, zo wordt vaak gesteld, laat de realisatie van een ondergrondse berging lang op zich wachten en is nog niet duidelijk hoe en door welke partijen deze faciliteit gefinancierd gaat worden.

Veiligheid

Op het gebied van veiligheid worden er veel vragen gesteld over derde generatie kernreactoren. Deze zijn op dit moment nog niet operationeel en hebben zich dus nog niet in praktijk bewezen. Volgens diverse insprekers bestaan er internationaal twijfels over de te stellen veiligheidseisen. Veiligheidsclaims zouden niet alleen gebaseerd moeten zijn op informatie van fabrikant van de centrale, ook zou er onafhankelijk onderzoek verricht moeten worden naar de veiligheid van deze nieuwe type kerncentrales.

Een ander punt is dat veel insprekers van mening zijn dat het milieueffectrapport met bijbehorend veiligheidsrapport van de kerncentrale tevens een analyse dient te bevatten van ernstige calamiteiten (stormen, terroristische aanslagen, neerstortende vliegtuigen etc.) De kans op deze calamiteiten en de gevolgen hiervan moeten in kaart worden gebracht. Bovendien moet worden aangetoond welke veiligheidsmaatregelen hiertegen zijn getroffen.

Transport

Transportrisico's van hoogradioactief afval afkomstig van opwerking is ook een punt wat door veel mensen wordt benoemd. Delta dient deze transportroutes in kaart te brengen en aan te geven om welke hoeveelheden, frequentie, stralingsniveaus en stralingsduur het gaat en met welke risico's dit gepaard gaat.

Straling

Ook moeten de risico's op besmetting en blootstelling aan straling voor omwonenden en werknemers van de kerncentrale worden onderzocht.

Splijtstofcyclus

Wanneer het gaat om vergelijking van alternatieve elektriciteitsproductiemethoden in het milieueffectrapport wordt veelal opgemerkt dat de milieueffecten van de gehele uranium brandstofcyclus moeten worden meegenomen. Milieueffecten van uraniumwinning, tot en met de ontmanteling van de kerncentrale en de realisatie van een eindberging voor radioactief afval moeten worden meegenomen in de beoordeling.

Andere milieueffecten

Effecten van het beoogde initiatief van Delta op de luchtkwaliteit, broeikasgasuitstoot, flora en fauna, landschap, archeologie, het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinghe en het agrarische gebruik van percelen cultuurgrond verdienen in het milieueffectrapport volgens velen een prominent plaats. Speciale aandacht vraagt de invloedssfeer van koelwaterlozing op de ecologie van de Westerschelde.